

РЕШЕНИЕ

№ 310

гр. София, 28.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-17, в публично заседание на седми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Диляна Господинова

при участието на секретаря Светлана Г. Кръстева
като разгледа докладваното от Диляна Господинова Търговско дело № 20231100901032 по описа за 2023 година

Предявени са обективно съединени иски с правна квалификация чл. 411 КЗ вр. чл. 45 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Ищецът - „ДЗИ – общо застраховане” ЕАД, твърди, че на 13.12.2022 г. на бул. „Цариградско шосе“ в гр. София е настъпило пътнотранспортно произшествие /ПТП/ между лек автомобил „Инфинити”, модел Q30S, с рег. № О.З. и товарен автомобил „Рено” с рег. № *****. Съставен бил протокол за ПТП, в който като причина за събитието е записано виновното поведение на водача на товарен автомобил „Рено”. Ищецът твърди също, че със собственика на увредения лек автомобил „Инфинити” имал сключен застрахователен договор за застраховка „Каско”. След събитието застрахователят изплатил за нанесените вреди на застрахованото МПС обезщетение в размер на 41 821 лв., като направил и разходи за изготвяне на оценка на щетите и за транспортиране на автомобила в размер на 383, 04 лв. Впоследствие застрахователят продал увредения автомобил срещу цена в размер на 10 600 лв. Водачът на товарен автомобил „Рено” имал сключен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност” с ответника „ЗАД Д.Б.Ж.И З.” АД, валидна към датата на ПТП. С оглед на това ищецът твърди, че за него е възникнало регресно право на основание чл. 411 КЗ да иска от ответника да му заплати сумата от 31 619, 04 лв., която е формирана от сбора на платеното на застрахованото лице обезщетение и платените разходи за оценка и транспорт на увредения автомобил, от който сбор е извадена сумата от 10 600 лв., която застрахователят е получил от реализацията на повредената вещ, както и сумата от 15 лв. - ликвидационни разходи. Поради изложеното, моли ответникът да бъде осъден да му заплати сумата от 31 619, 04 лв., представляваща платено застрахователно обезщетение и направени обичайни ликвидационни разходи, както и сумата от 501, 48 лв., представляваща обезщетение за забавено плащане на главницата за периода от 11.04.2023 г. до 30.05.2023 г.

Претендира присъждане на направените по делото разноски.

Ответникът – „ЗАД Д.Б.Ж.И З.” АД, оспорва предявените иски. Твърди, че ПТП-то не е настъпило по начина, описан в съставения за него протокол. Заявява, че изключителна вина за събитието има водачът на лек автомобил „Инфинити”, който не се е съобразил с положението на вече предприелите извършване на маневра МПС-та и с това е създад опасност за останалите участници в движението. В случай че съдът не приеме възражението за изключителна вина на водача на лек автомобил „Инфинити”, ответникът заявява възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от това лице. Твърди, че обезщетението, което ищецът претендира не отговаря на действителната стойност на причинената вреда. Посочва, че застрахованият при ищеца автомобил е надзастрахован. Поради изложеното моли предявените иски да бъде отхвърлени. Претендира присъждане на направените по делото разноски.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства и ги обсъди в тяхната съвкупност, както и във връзка със становищата на страните и техните възражения, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

По иска с правна квалификация чл. 411 КЗ вр. чл. 45 ЗЗД:

Предмет на разглеждане в настоящото производство е иск с правна квалификация чл. 411 КЗ. За да бъде уважен този иск, следва да се установи настъпването на следните обстоятелства, които са част от фактическия състав на приложимата правна норма: 1) валиден договор за имуществено застраховане, сключен между ищеца и увредения; 2) валиден към датата на събитието договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност”, сключен с ответника за управлявания от виновния водач автомобил; 3) възникнали права на увредения срещу причинителя на вредата на основание на чл. 45, ал.1 от ЗЗД – противоправно деяние, вина, вреда и причинна връзка между противоправното поведение и претърпените от застрахования вреди; 4) плащане от ищеца - застраховател в полза на увреденото лице на застрахователно обезщетение за претърпените от него вреди.

От представената в производството застрахователна полица № 440222213003219/ 15.12.2021 г. се установява, че между „ДЗИ – общо застраховане” ЕАД, като застраховател, и дружеството „ОТП Лизинг“ ЕООД, като застраховаш, е сключен договор за имуществена застраховка, по който като застраховано лице е посочено дружеството „Витоша ауто“ ЕООД. Договорът е действителен, доколкото е спазена изискуемата от закона писмена форма – сключен е във формата на застрахователна полица и носи подписите на представители на двете страни по сделката, поради което трябва да се приеме, че обективира тяхното съгласие за сключването му със съдържание на правата и задълженията, които възникват в полза и в тежест на всеки един от съдоговорителите, такова каквото е отразено в неговите клаузи. С него ответникът е поел задължение да обезщетява щетите по застрахованото имущество, представляващо лек автомобил „Инфинити”, модел Q30S, с рег.

№ О.З., причинени от настъпване на определени рискове по клауза „Пълно каско“, която видно от представените Общи условия включва и обезщетяването на щети по превозното средство, получени в резултат на настъпило пътно-транспортно произшествие /ПТП/. Тези общи условия за имуществени застраховки „Каско“, сключвани от „ДЗИ – общо застраховане“ ЕАД, са станали задължителни за съдоговорителя „ОТП Лизинг“ ЕООД, тъй като се установява, че са му предадени при сключването на процесния договор и от дружеството е заявено писмено, че ги приема, като изявление за това е направено от негово име в самата застрахователна полица, т.е. спазени са императивните изисквания на чл. 348, ал. 1 КЗ.

В застрахователния договор страните по него са уговорили срок на действието му - от 07.01.2022 г. до 06.01.2023 г., по време на който е настъпило събитие със застрахования автомобил, а именно ПТП между това МПС и товарен автомобил „Рено“ с рег. № *****, което е риск, който, както беше посочено, ищцовото застрахователно дружество се е съгласило да покрива. Настъпването на събитието и датата на осъществяването му – 13.12.2022 г., се доказват от приетия като доказателство по делото протокол за ПТП, който в частта, в която в него са удостоверени обстоятелствата по настъпване на произшествието и момента, в който е станало това, има качеството на официален свидетелстващ документ съгласно чл. 179, ал. 1 ГПК и като такъв има обвързваща съда материална доказателствена сила, доколкото съставителят му е посетил мястото на произшествието и лично е възприел това, че между двете МПС-та е осъществен удар.

Спорен по делото е въпросът дали при настъпване на произшествието водачът на товарен автомобил „Рено“ с рег. № ***** е имал такова поведение, което да се квалифицира като противоправно и дали то е причината за осъществения удар със застрахованото при ищеца МПС. Тези обстоятелства са от значение, за да се отговори на въпроса дали в полза на лицето, собственик на застрахования автомобил, е възникнало правото по чл. 45 ЗЗД срещу посочения водач.

За установяване на описаните факти в производството са събрани гласни доказателства чрез разпит на двама свидетели, които са водачите на двете МПС-та, които са участвали в произшествието, а именно Г. Я. И. и А. Д. И.. И двамата свидетели, които са очевидци на събитието, сочат, че и двете превозни средства са се движили по път, по който от летището се излиза на по-главен път, като свидетелят А. И., чиито показания в тази си част са по-детайлни, уточнява, че това е път, по който се излиза на бул. „Цариградско шосе“ в гр. София. В показанията си свидетелите заявяват, че на това място на пътя няма маркировка за обособяване на две ленти за движение, но платното е широко и движението може да се осъществява в две ленти. Те сочат, че лекият автомобил „Инфинити“, управляван от свидетеля А. И., се е движил от дясната страна на пътя, а товарният автомобил „Рено“, управляван от свидетеля Г. И., се е движил в ляво от него и е предприел маневра за десен завой за излизане на бул. „Цариградско шосе“, при което с ремаркетото си ударил лекия автомобил, който в този момент се е намирал между него и бетонните саксии от бордюра на пътя и също е предприемал маневра за завИ.е надясно. Тези факти са възпроизведени от

дватама свидетели по сходен начин, като показанията в тази им част не си противоречат, а се допълват. Ето защо съдът кредитира показанията на свидетелите относно изброените обстоятелства и приема за доказано от тях, че пътното произшествие се е осъществило по посочения от тях начин, който съответства и на този, описан в констативния протокол за ПТП. Установените от разпита на тези свидетели факти се потвърждават и от изводите на вещото лице, направени в заключението на изготвената по делото съдебна авто-техническа експертиза /CATE/. Вещото лице с оглед на своите експертни знания и след проверка на всички документи, съставени непосредствено след произшествието в хода на образуваното досъдебно производство, е заключило, че ПТП – то е настъпило вследствие на предприемане от водача на товарен автомобил „Рено“ на маневра по извършване на десен завой, за да навлезе в ускорителната лента на бул. „Цариградско шосе“ по време, в което лек автомобил „Инфинити“ се е движил успоредно до него от дясната му страна, насочвайки се към пътната лента за ускоряване, при което товарният автомобил изтласкал в дясно лекия автомобил и го притиснал към десния бордюр на пътя.

В Закона за движение по пътищата /ЗДвП/ са установени задължения за водача на превозно средство, който ще предприема маневра да завие надясно или наляво за навлизане по друг път. В чл. 25, ал. 1 ЗДвП е предвидено задължение за водача, който ще предприеме каквато и да е маневра, като например да се отклони надясно или наляво по платното за движение, в частност за да премине в друга пътна лента, да завие надясно или наляво за навлизане по друг път или в крайпътен имот, което се състои в това, че преди да започне маневрата, той трябва да се убеди, че няма да създаде опасност за участниците в движението, които се движат след него, преди него или минават покрай него, и да извърши маневрата, като се съобразява с тяхното положение, посока и скорост на движение. Освен това с нормата на чл. 25, ал.2 ЗДвП е регламентирано и правило, което водачите на превозни средства трябва да спазват при извършване на маневра, която е свързана с навлизане изцяло или частично в съседна пътна лента, което ги задължава да пропуснат пътните превозни средства, които се движат по тази пътна лента, като когато такава маневра трябва едновременно да извършат две пътни превозни средства от две съседни пътни ленти, с предимство е водачът на пътното превозно средство, което се намира в дясната пътна лента. Ето защо и доколкото по делото е доказано, че в момента на настъпване на процесното събитие водачът на товарен автомобил „Рено“ е предприел маневра по извършване на десен завой, за да навлезе по друг път, то за това лице в този момент са възникнали задължения преди да започне маневрата да се убеди, че няма да създаде опасност за участниците в движението, които се движат след него, преди него или минават покрай него, и да извърши маневрата, като се съобразява с тяхното положение, посока и скорост на движение. Наред с това, по делото се доказва и това, че водачите на двете превозни средства, участващи в процесното произшествие, са се движили успоредно един до друг в платното за движение, което означава, че са се движили по път, който има реално обособени две ленти за движение, като водачът на товарния автомобил се е движил в лявата лента, а водачът на лекия автомобил се е движил в дясната лента. Установява се и това, че двамата водачи в един и същи момент са предприели маневра за завие надясно за излизане на бул.

„Цариградско шосе“ в гр. София, поради което трябва да се приеме, че за водача, който се е движил в лявата лента, който е този на товарния автомобил, съгласно чл. 25, ал. 2 ЗДвП е възникнало задължение да пропусне водачът на лекия автомобил „Инфинити“, който се е намирал в дясната лента за движение и който е с предимство при извършване на маневрата.

По делото няма събрани никакви доказателства за това, че водачът на товарен автомобил „Рено“ преди да завие надясно за навлизане от пътя, по който се е движил, по бул. „Цариградско шосе“ в гр. София се е огледал, за да се увери къде се намира движещият се в дясна лента автомобил, както и дали също е предприел маневра за завой на дясно, която в случая е била единствената възможна предвид естеството на пътя, чиято функция е да се използва за навлизане на бул. „Цариградско шосе“, което става чрез десен завой и навлизане оттам в ускорителната лента за движение по главния булевард. Такива факти не се установяват и от събраните в производството свидетелски показания на този водач – Г. И., който, първо, не отговаря на въпроса в кой момент е възприел другия автомобил, който е участвал в произшествието, а освен това заявява, че предполага, че този автомобил се е движил от вътрешната му страна, като не сочи да се е огледал и в резултат на това да е установил местоположението му при предприемане на маневрата завой надясно. След като водачът на товарен автомобил „Рено“ не е възприел позицията на движещия се успоредно с него от лявата му страна лек автомобил, то той няма и как да е съобразил своето движение с него, което означава, че при настъпване на събитието това лице не е изпълнило задължението си по чл. 25, ал. 1 ЗДвП преди да започне маневрата по завой надясно за навлизане по друг път да се убеди, че с това няма да създаде опасност за участниците в движението, които се движат успоредно с него и да извърши маневрата, като се съобразява с тяхното положение, посока и скорост на движение. Освен това от събраните по делото доказателства се установява и че този водач преди да премине в дясната част на платното за движение, за да извърши маневрата завой надясно, не е пропуснал водачът на лекия автомобил „Инфинити“, който се е намирал в дясна пътна лента, първи да премине и да извърши предприетата вече от него маневра завой надясно. Това се установява от показанията на свидетеля А. И., както и от изводите на вещото лице, направени при отговор на задача 1 от заключението на изслушаната САТЕ. По делото не са събрани доказателства за това, че водачът на товарния автомобил е предприел действия да пропусне движещото се в дясна пътна лента МПС първо да извърши маневра, като факти в тази насока не изнася и самия водач в разпита си пред съда. С оглед на това трябва да се приеме, че при настъпване на събитието водачът на товарния автомобил Г. И. не е изпълнил и задължението си по чл. 25, ал. 2 ЗДвП преди да започне маневрата по завой надясно за навлизане по друг път да пропусне водачът на лекия автомобил „Инфинити“, който се е намирал в дясната лента за движение и който е с предимство при извършване на маневрата. Нарушаването на правилата за движение по пътищата, регламентирани в чл. 25, ал. 1 и ал. 2 ЗДвП, прави поведението на това лице противоправно

При анализ на показанията на разпитаните свидетели във връзка с изводите на вещото лице, направени в заключението на изготвената по делото САТЕ, за това, че

причинените увреждания по лекия автомобил „Инфинити“ са получени при ПТП, което се е случило по начина, описан от свидетелите, съдът счита за доказано, че противоправното поведение на водача на товарния автомобил „Рено“ е в пряка причинна връзка с настъпилото събитие, като възражението на ответника, че то е причинено изцяло в резултат на поведението на друго лице, а именно водачът на увредения лек автомобил, е напълно недоказано.

Вината на дееца като елемент от фактическия състав на непозволеното увреждане се предполага по силата на оборимата презумпция, предвидена в чл. 45 ЗЗД. Доказателства в обратна насока няма представени от страна на ответника, върху който пада доказателствената тежест да установи това.

В производството се доказва, че по застрахования при ищеца автомобил марка „Инфинити“ са настъпили претендираните в исковата молба щети. Това, че по превозното средство са получени увреждания, е констатирано в приетия като доказателство по делото протокол за ПТП, който в тази си част е официален свидетелстващ документ, доколкото в самия протокол е отбелязано, че съставителят му е посетил мястото на произшествието, поради което и лично е възприел щетите по двете МПС-та – чл. 179, ал. 1 ГПК. В протокола е направено и общо описание на получените щети, като е посочено кои части от автомобила са увредени. Видът на вредите по лекия автомобил се доказва от представения опис-заключение, съставен при предявяване на претенция за заплащане на застрахователно обезщетение по имуществената застраховка „Каско“, където те са индивидуализирани детайлно.

От изводите на вещото лице, направени при отговор на задача 1 от заключението на изготвената в производството САТЕ, се установява наличието на пряка причинна връзка между всички претендирани вреди и настъпилото ПТП.

Предвид установените факти, се налага изводът, че за ищцовото застрахователно дружество по сключения договор за имуществено застраховане е възникнало задължение да заплати на застрахования обезщетение за вредите, причинени в резултат на настъпилото застрахователно събитие.

Размерът на застрахователното обезщетение се определя от стойността на причинената на застрахования вреда от увреждането на автомобила, предмет на договора за имуществена застраховка, както и от уговорките за това как ще бъде определен този размер, постигнати в застрахователния договор, а при липса на такива от правилата за това, установени в КЗ. В тази връзка съдът първо съобразява, че в чл. 386, ал. 1 и ал. 2 КЗ е предвидено, че при настъпване на застрахователното събитие застрахователят е длъжен да плати обезщетение, което трябва да бъде равно на размера на вредата към деня на настъпването на събитието, като то не може да надхвърля застрахователната сума.

За да определи какъв е размерът на претърпените в случая вреди, съдът взема предвид това, че в изготвената САТЕ вещото лице е констатирало, че повредите по застрахования при ищцовото дружество автомобил са такива, че средствата, които са нужни

за възстановяването му, изчислени по средни пазарни цени към датата на настъпване на застрахователното събитие – 13.12.2022 г., възлизат на сумата от 34 588, 20 лв. с ДДС, която представлява 82, 65 % от пазарната стойност на автомобила, определена към същата дата, която е в размер на 41 850 лв. След като разходите за отстраняване на вредите по застрахованото МПС, получени в резултат от процесното събитие, са на стойност, която надхвърля 70 % от действителната му такава към датата на събитието, то в случая следва да се приеме, че е налице тотална щета по смисъла на чл. 390, ал. 2 КЗ.

Размерът на вредата в хипотезата на тотална щета е равен на разходите, които трябва да бъдат направени, за да се придобие лек автомобил от вида и с техническите характеристики на този на увредения, изчислени съобразно средните пазарни цени към датата на настъпване на събитието, тъй като точно с тях се намалява имуществото на собственика на вещта. Тези разходи в случая са в размер на 41 850 лв., както е посочено в заключението на изготвената САТЕ. Следователно в тежест на ищеца е възникнало задължение по сключения договор за имуществено застраховане да заплати на застрахования обезщетение за вредите, причинени в резултат на настъпилото застрахователно събитие, в размер на 41 850 лв.

Ответникът е заявил в процеса възражение за това, че процесният договор за имуществено застраховане е сключен при условията на надзастраховане. Тази страна не уточнява твърдяното от нея наличие на надзастраховане до какви благоприятни за нея правни последици води, поради което съдът ще разгледа това възражение като се произнесе дали ако се установява, че тази хипотеза е налице, това би могло да доведе до отпадане на задължението на застрахователя по имуществената застраховка да заплати застрахователно обезщетение на увреденото лице или до намаляване на размера на дължимото застрахователно обезщетение.

В чл. 388, ал. 1 КЗ е предвидено, че ако в застрахователния договор е уговорена по-голяма застрахователна сума от действителната застрахователна стойност, съответно възстановителната застрахователна стойност на застрахованото имущество, договорът остава в сила, като всяка от страните може да поиска застрахователната сума да се намали до размера на действителната, съответно до възстановителната стойност. Съгласно чл. 388, ал. 2 КЗ в тази хипотеза за застрахователя възниква задължение да върне частта от платената премия, която съответства на разликата между уговорената застрахователна сума и действителната, съответно възстановителната, стойност на застрахованото имущество, освен ако застрахованият е бил недобросъвестен, като в чл. 388, ал. 3 КЗ е уредена и възможност в тази хипотеза при определени условия всяка от страните да прекрати договора.

При тълкуване на тези разпоредби трябва да се заключи, че надзастраховане е налице, когато уговорената в договора за имуществена застраховка застрахователна сума е по-голяма от действителната, съответно възстановителната стойност на застрахованото имущество към датата на сключване на застрахователния договор. Сравнението на застрахователната сума трябва да се извърши или с действителната, или с възстановителната

стойност на имуществото, като коя от двете следва да бъде използвана зависи от това въз основа на коя от двете стойности е определена застрахователната сума по конкретния застрахователен договор, която съгласно чл. 400 КЗ може да бъде определена съгласно всяка от тези две стойности, като ако в договора не е уговорено изрично според коя от тях е определена, се приема, че това е съгласно действителната стойност на застрахованото имущество. Освен това при тълкуване на цитираните норми от КЗ се налага и следващ извод, че надзастраховане при договор за имуществена застраховка не се допуска, поради което при наличие на такова за страните по договора възникват две възможности, имащи за цел да премахнат това състояние, а именно: - страните могат да се съгласят да запазят действието на застрахователния договор, като застрахователната сума, която представлява горния лимит, до който може да достига размера на застрахователното обезщетение при настъпил риск, който застраховката покрива, да се приведе в съответствие с действителната съответно възстановителна стойност на имуществото и застрахователят да върне недължимата част от застрахователната премия, платена от застрахованото лице; или - при непостигане на съгласие между страните за изменение на застрахователната сума и за връщане на недължимата част от застрахователната премия, договорът, сключен в условията на надзастраховане, да бъде прекратен.

В чл. 4.2. от приложимите към процесния застрахователен договор общи условия е предвидено, че застрахователната сума на застрахованото МПС е равна на действителната му стойност към датата на сключване на застрахователния договор, освен ако не е уговорено друго в застрахователната полица. Ето защо и доколкото в застрахователната полица, с която е сключена процесната имуществена застраховка, няма уговорка, която да предвижда, че застрахователната сума е определена по различен начин от този, посочен в общите условия, то за да отговори на въпроса дали е налице хипотеза на надзастраховане, съдът трябва да извърши сравнение между застрахователната сума, която е определена в договора и действителната стойност на застрахования лек автомобил „Инфинити“ към датата на сключване на договора, която съгласно легалната дефиниция на това понятие, дадена в чл. 400, ал. 1 КЗ, представлява стойността, срещу която вместо застрахованото имущество може да се купи друго от същия вид и качество.

По делото няма представени доказателства от ответника за размера на действителната стойност на застрахованото МПС към датата на сключване на застрахователния договор, която е 15.12.2021 г. В заключението на приетата по делото САТЕ е направен извод за действителната стойност на тази вещ единствено към момент, който не е релевантен за определянето на това дали е налице надзастраховане или не, който е датата на настъпване на произшествието, при което тя е увредена, която е 13.12.2022 г., т.е. почти година след момента на сключване на застрахователния договор. Липсата на доказателства за действителната стойност на застрахованото имущество към релевантния момент означава, че съдът не може да направи извод, че процесният застрахователен договор е сключен при условията на надзастраховане, което прави възражението на ответника в тази насока недоказано. След като не е налице състояние на надзастраховане, то

не съществува основание за която и да е от страните по договора за застраховка „Каско“ да го прекрати, каквото право не се и твърди да е упражнено в случая. Няма основание и за намаляване на размера на уговорената в договора застрахователна сума по реда на чл. 388, ал. 1 КЗ и съобразяване на размера на дължимото застрахователно обезщетение с нея. В тази връзка съдът трябва да посочи, че в процеса ищецът изобщо не твърди заплатеното от него на застрахования обезщетение да възлиза на застрахователната сума по договора, а че е в по-нисък от нея размер, равен на действителната стойност на увреденото МПС към датата на събитието, поради което дори и да е налице хипотезата на надзастраховане, това не би довело до намаляване на застрахователното обезщетение, защото то не се претендира в размер, който е по-голям от действителната стойност на увредената вещ.

В производството е безспорно обстоятелството, че ищецът е изпълнил задължението си да заплати на застрахования обезщетение за причинените от процесното събитие имуществени вреди на лекия автомобил, предмет на договора за имуществено застраховане, като му е простира сума в размер на 41 821 лв.

С плащането от застрахователя–ищец на обезщетение на застрахования той встъпва в правата, които последният има срещу причинителя на вредата, който е водачът на товарния автомобил марка „Рено“, и срещу неговия застраховател по застраховка „Гражданска отговорност“ по силата на изричната норма на чл. 411 КЗ. Между страните в производството е безспорно обстоятелството, че за товарен автомобил „Рено“ с рег. № *****, има сключена задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ със „ЗАД Д.Б.Ж.И З.“ АД, която е валидна към момента на настъпване на процесното ПТП, поради което и това дружество е длъжник по възникналото в полза на ищеца регресно вземане.

На следващо място съдът следва да отговори на въпроса до какъв размер може да бъде ангажирана отговорността на застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“. В чл. 499, ал. 2 КЗ е въведено едно единственото ограничение на размера на обезщетението, което дължи застрахователят по застраховка „Гражданска отговорност“ при причинени вреди на имущество, което е до действителната стойност на причинената вреда. Ето защо и неговото регресно задължение към застрахователя по договора за имуществена застраховка на увреденото лице възниква до размера на платеното от последния обезщетение, което обаче трябва да отговаря на размера на причинената вреда. В случая се установява, че размерът на изплатеното от ищеца на увреденото лице застрахователно обезщетение е по-ниско от действителния размер на претърпяната от увреденото лице вреда – платена е сумата от 41 821 лв., а реалната вреда е на стойност от 41 850 лв. Следователно размерът, до който възниква регресното задължение на „ДЗИ – общо застраховане“ ЕАД към „ЗАД Д.Б.Ж.И З.“ АД съобразно правилата на чл. 411 КЗ и чл. 499, ал. 2 КЗ, е 41 821 лв.

Отговорността на застрахователя по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ е производна на отговорността на прекия причинител на вредата, като тя не може да надвишава размера на последната. Ето защо и съдът трябва да разгледа своевременно направеното от ответника възражение за намаляване на отговорността на прекия причинител на основание чл. 51, ал. 2 ЗЗД поради съпричиняване на вредоносния

резултат от страна на увреденото лице.

За да се приеме, че е налице съпричиняване на вредата, ответникът, върху който лежи доказателствената тежест за това, трябва да докаже съществуването на две предпоставки: 1) че поведението на водача на лек автомобил „Инфинити“ по време на инцидента е обективно противоправно, като е без значение дали той е действал виновно или не, защото вината на пострадалия не е елемент от фактическия състав на чл. 51, ал. 2 ЗЗД съгласно указанията, дадени с т. 7 от Постановление № 17/ 1963 г. на Пленума на ВС, както и съгласно практиката на ВКС, постановена по реда на чл. 290 ГПК - решение № 165 от 26.10.2010 г. по т. д. № 93/2010 г. на ВКС, II т. о. и решение № 44 от 26.03.2013 г. по т. д. № 1139/2011 г. на ВКС, II т. о.; 2) че това поведение е в причинна връзка с настъпилия вредоносен резултат, т.е. че това поведение е допринесло за настъпване на вредоносния резултат, създавайки условия или улеснявайки неговото настъпване.

Ответникът твърди, че поведението, което е допринесло за настъпване на резултата по увреждане на застрахования по сключения с ищеца договор лек автомобил „Инфинити“, е това на водача на този лек автомобил, който не се е съобразил с положението на товарния автомобил, който вече е предприел извършване на маневра завои надясно за навлизане по друг път и с това е създал опасност за останалите участници в движението.

Както беше посочено, по делото е установено, че непосредствено преди настъпване на произшествието лекият автомобил „Инфинити“ се е намирало в дясната пътна лента на пътя, на който е настъпил удара, а другият автомобил се е намирал в лявата пътна лента, както и че и двата автомобила са възнамерявали да предприемат една и съща маневра по завои надясно от този път за излизане на друг път, който е бул. „Цариградско шосе“ в гр. София. С оглед на това по правилото на чл. 25, ал. 2 ЗДвП с предимство при извършване на маневрата се ползва водачът на лекия автомобил „Инфинити“, който е следвало да бъде пропуснат първи да направи завои надясно от водача на товарния автомобил „Рено“, който е този, който е бил длъжен да се съобрази с движението на лекия автомобил и да го пропусне първи да завие. Това означава, че при управлението на лек автомобил „Инфинити“ неговият водач не е имал задължение преди да започне маневрата завои надясно за навлизане в друг път да предприеме конкретни действия във връзка с движещия се в лявата пътна лента товарен автомобил. Трябва да се посочи, че съдът намира, че този водач не е нарушил и задължението си по чл. 25, ал. 1 ЗДвП преди да започне маневрата по завои надясно за навлизане по друг път да се убеди, че с това няма да създаде опасност за участниците в движението, които се движат успоредно с него и да извърши маневрата, като се съобразява с тяхното положение, посока и скорост на движение, защото се е движил в пътна лента, която му дава предимство да извърши първи маневрата съгласно чл. 25, ал. 2 ЗДвП и наред с това съгласно изводите на вещото лице по задача 4, направени в заключението на изготвена САТЕ, водачът на лек автомобил „Инфинити“ не е имал и никаква възможност да предприеме каквито и да било действия за съобразяване с движението на товарния автомобил, защото в момента, в който товарният автомобил е започнал да навлиза в динамичния му коридор, за него е било невъзможно да извършва маневри нито в ляво, нито

в дясно, тъй като от едната му страна е бил самият товарен автомобил, а от другата – пътен бордюр.

С оглед горното следва да се обобщи, че по делото не се установи водачът на МПС „Инфинити” в момента на настъпване на процесното ПТП да е нарушил някое от правилата за движение по пътищата, което означава, че не може да се направи извод, че неговото поведение е противоправно, поради което не е налице съпричиняване на вредоносния резултат с негови действия и няма основание за намаляване на отговорността на виновния водач за обезщетяване на причинените имуществени вреди и оттам на отговорността на застрахователя по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ с предмет лекия автомобил на делинквента.

Следователно по делото е доказано, че в полза на „ДЗИ – общо застраховане” ЕАД е възникнало регресно вземане по чл. 411 КЗ да получи от „ЗАД Д.Б.Ж.И З.” АД сумата от 41 821 лв., която е платил на застрахованото при него лице за обезщетяване на претърпените в резултат на настъпилото ПТП вреди и която отговаря на размера на действителните вреди. По силата на чл. 411 КЗ ищецът има право да получи от ответното дружество и сума за направените от него разноски за определяне на дължимото обезщетение, които възлизат на сумата от 345 лв. Следователно ответникът дължи на ищеца на основание чл. 411 КЗ сума в общ размер на 42 166 лв., като по делото няма представени доказателства някаква част от това задължение да е доброволно погасено. Ищецът претендира заплащане на сума, която е по-ниска от тази, до която се доказва, че е възникнало регресното му вземане, защото в резултат на продажба на увредената вещ е получил в патримониума си парична сума в размер на 10 600 лв., което прави предявеният иск за главница изцяло основателен в заявения размер от 31 619, 04 лв.

По иска с правна квалификация чл. 86, ал. 1 ЗЗД:

Регресното задължение, което възниква за застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност”, е парично, поради което и при допусната забава в неговото изпълнение той дължи на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата.

В закона не е предвиден срок, в който това задължение трябва да бъде изпълнено, поради което застрахователят по застраховка „Гражданска отговорност” ще изпадне в забава след като бъде поканен от кредитора – чл. 84, ал. 2 ЗЗД.

По делото се установява, че „ДЗИ – общо застраховане” ЕАД е отправил покана до „ЗАД Д.Б.Ж.И З.” АД за изпълнение на възникналото в негова тежест задължение за възстановяване на заплатеното застрахователно обезщетение и направените ликвидационни разходи с писмо, намиращо се на л. 28 от делото на СГС, в което е посочен и срок за доброволно изпълнение на това задължение по чл. 412, ал. 3 КЗ, който е от 30 дни. Това писмо обаче няма дата на съставяне, като от ищеца не са представени и доказателства за датата, на която то е получено от адресата. Съдът счита, че следва да се приеме за доказано,

че това писмо е получено от „ЗАД Д.Б.Ж.И З.” АД на датата, на която е съставено писмо от това дружество до „ДЗИ – общо застраховане” ЕАД в отговор на отправената покана за плащане, което е писмото, намиращо се на л. 32 от делото на СГС. Тази дата е 12.04.2023 г. Следователно ответникът изпада в забава и дължи обезщетение върху претендираната сума от 31 619, 04 лв. по чл. 86, ал. 1 ЗЗД от деня, следващ изтичане на срок за доброволно изпълнение, който е посочен в поканата от 30 дни от уведомяването на 12.04.2023 г., т.е. считано от 13.05.2023 г. /срокът за доброволно изпълнение изтича на 12.05.2023 г./.

Размерът на лихвата за забава, определен по реда на чл. 162 ГПК върху главница от 31 619, 04 лв. за периода от 13.05.2023 г. до 30.05.2023 г., възлиза на 180, 54 лв. Това прави предявеният акцесорен иск основателен за посочения период и посочения размер, като за разликата над него до пълния предявен такъв от 501, 48 лв., както и за периода от 11.04.2023 г. до 12.05.2023 г. искът трябва да се отхвърли.

По присъждане на направените по делото разноски:

С оглед крайния изход на спора и това, че от страна на ищеца е заявено своевременно искане за присъждане на направените по делото разноски, такива му се следват. Доказаха се реално заплатени от тази страна разходи за водене на делото в общ размер на 6 602, 84 лв., от които 1 284, 82 лв. – платена държавна такса за разглеждане на исковата молба в дължимия размер, 480 лв. – платени депозити за свидетели и възнаграждения на вещи лица, 5 лв. – платена държавна такса за издаване на съдебно удостоверение и 4 833, 02 лв. – адвокатско възнаграждение, за което са представени доказателства, че е заплатено от ищеца на упълномощения да го представлява адвокат.

От страна на ответника е направено възражение за прекомерност на заплатеното в полза на процесуалния представител на ищеца адвокатско възнаграждение, което трябва да бъде разгледано.

В чл. 78, ал. 5 ГПК е предвидено, че ако заплатеното от страната възнаграждение за адвокат е прекомерно съобразно действителната правна и фактическа сложност на делото, съдът може по искане на насрещната страна да присъди по-нисък размер на разноските в тази им част, но не по-малко от минимално определения размер съобразно чл. 36 от Закона за адвокатурата. В тази правна норма е предвидено правото на съда, когато е сезирана с искане за това от страната, да намали разноските за адвокатско възнаграждение, които се възлагат в тежест на загубилата делото страна, като направи извод дали размерът на заплатеното адвокатско възнаграждение е съответен на действителната правна и фактическа сложност на делото и оттам на правните действия, които следва да извърши адвоката, за да изпълни задължението си да предостави правна защита на страната в процеса по сключения договор за поръчка. В чл. 78, ал. 5 ГПК е предвидено и ограничение, под което съдът не може да намали тези разноски, което съгласно чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата е под размера за съответния вид работа, предвиден в Наредба № 1 от 09.07.2004 г., издадена от Висшия адвокатски съвет.

С Решение на Съда на Европейския съюз от 25 януари 2024 г. по дело C-438/22 по преюдициално запитване, отправено от Софийски районен съд, е прието, че национална правна уредба, съгласно която адвокатът и неговият клиент не могат да договорят възнаграждение в размер по-нисък от минималния, определен с наредба, приета от съсловна организация на адвокатите като Висшия адвокатски съвет, и съдът няма право да присъди разноски за възнаграждение в размер по-нисък от минималния, трябва да се счита за ограничение на конкуренцията „с оглед на целта“ по смисъла на член 101, параграф 1 ДФЕС. Изрично е посочено, че при наличието на посочените ограничения не е възможно позоваването на легитимни цели, както и че националният съд е длъжен да откаже да приложи тази национална правна уредба спрямо страната, осъдена за разноски, включително и когато предвидените в тази наредба минимални размери отразяват реалните пазарни цени на адвокатските услуги. Съгласно чл. 633 ГПК решенията на Съда на Европейския съюз по преюдициални запитвания са задължителни за всички съдилища, поради което разрешените, дадени в цитираното решение, са задължителни за настоящия съдебен състав, който е длъжен да приеме, че Наредба № 1 от 09.07.2004 г., която е издадена от съсловна организация на адвокатите, а именно Висшия адвокатски съвет /ВАС/ и с която се установяват минимални размери на адвокатските възнаграждения, които могат да се уговарят в сключени договори за поръчка, съдържа норми, които нарушават забраната за ограничаване на конкуренцията, установена с член 101, параграф 1 ДФЕС, както и да откаже да приложи разпоредбите на този акт. Съдът не може да приложи националната уредба, установена в Наредба № 1/09.01.2004 г., като противоречаща на правото на ЕС, при нито едно свое произнасяне, включително и когато в друга законова норма от действащото право на Република България се препраща към този акт, защото тази правна норма също противоречи в тази си част на правото на ЕС и не може да бъде приложена. Точно такава е и нормата на чл. 78, ал. 5 ГПК, която в частта, в която е предвидено, че при направено възражение за прекомерност на разноските за адвокатско възнаграждение те не могат да бъдат намалени под минималните размери на възнагражденията, предвидени в Наредба № 1/09.01.2004 г., противоречи на правото на ЕС и не следва да се прилага от съда при произнасяне по направено възражение за прекомерност. Посочените в тази наредба размери на адвокатските възнаграждения могат да служат на съда единствено като ориентир при произнасянето по реда на чл. 78, ал. 5 ГПК, но не са обвързващи за него. При това произнасяне като ориентир за това при каква цена се възмездява извършването на правни действия по защита на едно лице в съдебно производство могат да служат и приетите за подобни случаи възнаграждения в Наредба за правната помощ, като съдът следва да извърши преценката за размера на адвокатското възнаграждение при съобразяване на тези ориентири, както и на вида на спора, на интереса на делото, на вида и количеството на извършената работа и преди всичко на фактическата и правна сложност на делото. Това се приема и в практиката на ВКС – Определение № 50015 от 16.02.2024 г., постановено по т.д. № 1908/ 2022 г. по описа на ВКС, I т.о. и Определение № 343 от 15.02.2024 г., постановено по т.д. № 1990/ 2023 г. по описа на ВКС, II т.о.

При съобразяване на това и за да определи дали следва да бъдат намалени поради

прекомерност разноските, направени от ищеца за адвокатско възнаграждение, които се възлагат в тежест на ответника, съдът ще вземе предвид данните за средните цени, при които се възмездява осъществяването на правна защита от лице с юридическо образование по дела като процесното, както и правната и фактическа сложност на делото и действията, извършени от упълномощения от ищеца адвокат.

Съдът определя средните цени, при които се възмездява осъществяването на правна защита от лице с юридическо образование по дела като процесното, като средна стойност от следните известни му размери: - размерът, по който се възмездяват действията по осъществена правна защита по дело като настоящото, когато те са извършени от адвокат, назначен по Закона за правната помощ, и от юрисконсулт, който е определен в Наредбата за заплащането на правната помощ, която не е издадена от съсловна организация, а въз основа на Постановление на Министерския съвет № 4/2006 г., който размер възлиза на сумата от 300 лв.; - размерът на адвокатското възнаграждение по дело като процесното, който е определен по реда на Наредба № 1 от 09.07.2004 г. на ВАС, която дава представа за цените на адвокатските услуги на пазара в Република България, тъй като се предполага, че предвидените в нея минимални размери на възнаграждението се съобразяват при сключване на договорите за поръчка между адвокатите и техните клиенти, който размер е 3 219, 64 лв.; - размерът на платеното от ищеца адвокатско възнаграждение, което представлява възнаграждение по реално сключена сделка при пазарни условия и което възлиза на сумата от 4 833, 02 лв. Следователно средният размер на възнаграждението за предоставяне на правна помощ по дело като настоящото е 2 784, 22 лв., като този размер е приложим при средна степен на правна и фактическа сложност на делото.

На следващо място при произнасяне по възражението за прекомерност съдът съобразява и фактическата и правна сложност на настоящото дело, която е ниска, доколкото то е приключило само в едно съдебно заседание, без никакви усложнения в процеса по събиране на доказателства, предвид и това, че голяма част от релевантните факти са безспорни между страните, като от правна страна се касае за стандартен иск за регресно вземане на платилия застраховател по имуществена застраховка срещу застраховател по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, в който не са направени необичайни правоизключващи или правопогасяващи възражения. Упълномощеният от ищеца адвокат се е явил само в едно съдебно заседание, като предвид липсата на каквато и да е сложност на делото не се е наложило дори да мотивира подробно становище в хода на устните състезания

С оглед на така установените факти за средния размер на възнаграждението, което се заплаща за осъществена правна защита по дело, като настоящото, и определената ниска степен на правна и фактическа сложност на делото и извършените от адвоката действия, съдът счита, че заплатеното от ищеца на упълномощения адвокат възнаграждение е прекомерно по смисъла на чл. 78, ал. 5 ГПК. Разноските за заплащането на това възнаграждение, които се възлагат в тежест на ответника, следва да се определят в размер по-нисък от установения среден размер на възнаграждението за осъществяване на правни

действия по такова дело, но близък до него, а именно в размер на 2 000 лв.

При съобразяване на размера на уважената част от исковете на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, на ищеца следва да се присъдят разноски в размер на 3 732, 15 лв.

„ЗАД Д.Б.Ж.И З.“ АД е направил разноски за водене на делото в общ размер на 780 лв., от които 480 лв. – платени депозити за свидетели и възнаграждения на вещи лица и 300 лв. –възнаграждение за защита от юрисконсулт, определено от съда съобразно правилото на чл. 78, ал. 8 ГПК и с оглед вида на извършената от юрисконсулта работа. При съобразяване на отхвърлената част от исковете на ответника се следват разноски в размер на 7, 79 лв.

С оглед горното и при направена от съда компенсация на дължимите суми за разноски ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца сумата от 3 724, 36 лв.

Така мотивиран Софийски градски съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА „Застрахователно акционерно дружество Д.Б.Ж. и З.“ АД, с ЕИК: ***, със седалище и адрес на управление: гр. София, ж.к. „****“, бул. „Г. М. Д.“ № 1, ДА ЗАПЛАТИ на „ДЗИ - Общо Застраховане“ ЕАД, с ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „****“, на основание чл. 411 КЗ вр. чл. 45 ЗЗД сума в размер 31 619, 04 лв. /тридесет и една хиляди шестстотин и деветнадесет лева и четири стотинки/, представляваща регресно вземане за застрахователно обезщетение, изплатено по застрахователен договор, сключен със застрахователна полица № 440222213003219/ 15.12.2022 г., за настъпили имуществени вреди, изразяващи се в повреда на лек автомобил „Инфинити“, модел Q30S, с рег. № О.З., които са настъпили в резултат на противоправното и виновно поведение на водача на товарен автомобил „Рено“ с рег. № *****, по реализиране на 13.12.2022 г. на пътно-транспортно произшествие, ведно със законната лихва върху главницата от 31.05.2023 г. до окончателното □ изплащане, както и на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД сума в размер на 180, 54 лв. /сто и осемдесет лева и петдесет и четири стотинки/, представляваща обезщетение за забавено плащане на главницата, начислено за периода от 13.05.2023 г. до 30.05.2023 г., като ОТХВЪРЛЯ иска по чл. 86, ал. 1 ЗЗД за разликата над сумата от 180, 54 лв. до пълния предявен размер от 501, 48 лв. и за периода от 11.04.2023 г. до 12.05.2023 г.**

ОСЪЖДА „Застрахователно акционерно дружество Д.Б.Ж. и З.“ АД да заплати на „ДЗИ - Общо Застраховане“ ЕАД сума в размер на 3 724, 36 лв. /три хиляди седемстотин двадесет и четири лева и тридесет и шест стотинки/, представляваща направени по делото разноски, изчислени по компенсация.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____